

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

06 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte:
judecători:

Diaconu Iurie
Catan Liliana
Guzun Ion

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2018, în cauza penală privindul pe

APOSTOLIUC Ivan XXXXX, născut la XXXXX,
originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 08.06.2017 – 25.08.2017;

Instanța de apel: 05.10.2018 – 21.11.2018;

Instanța de recurs: 22.01.2019 – 06.03.2019.

Asupra recursului ordinar declarat, în baza actelor din dosar, Colegiul Penal

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătorei Edineț (sediul Ocnița) din 25 august 2017 Apostoliuc I. a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal la 6 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond, *în fapt*, a constatat că Apostoliuc I., la 20 octombrie 2016, în jurul orei 16⁰⁰, a urcat la volanul automobilului de model „VAZ 2107” cu n/î XXXXX, fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 3 ani prin sentința Judecătorei Dondușeni din 17.12.2014 și deplasându-se prin or. Otaci, str. Prieteniei, a fost stopat de către colaboratorii de poliție al INP. Din convorbirea cu ultimii, în privința lui Apostoliuc I. au apărut dubii că acesta se află în stare de ebrietate, în legătură cu ce a fost supus testării alcoolscopice în vederea stabilirii stării de ebrietate și a naturii ei.

Conform procesului-verbal privind constatarea faptei de conducere a mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică întocmit la 20.10.2016, s-a stabilit că în aerul expirat a inculpatului se conține alcool în cantitate de 0,82 mg/1, starea ultimului fiind calificată ca stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat. Conform art. 134¹² alin. (3) Cod

penal, în vigoare la data comiterii infracțiunii, prin stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat se înțelege starea persoanei care are concentrația de alcool sânge de 1,0 g/l și mai mult sau concentrația vaporilor de alcool în aerul expirat de la 0,5 g/l și mai mult. Potrivit pct. 14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere, conducătorului de vehicule îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate alcoolică.

În ședința de judecată inculpatul nu s-a prezentat, fiind anunțat în căutare, cauza fiind judecată în lipsa lui.

Pe baza stării de fapt expuse mai sus, confirmată de probele administrate, instanța a reținut că, *în drept*, faptele inculpatului întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 264¹ alin. (4) Cod penal, *conducerea mijlocului de transport de către o persoană care se află în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport.*

3. Legalitatea și temeinicia sentinței de condamnare în termenul și modul prevăzut de art. 401-402 Cod de procedură penală, a fost contestată cu apel de către avocatul Fencovschi Eu. în interesele inculpatului Apostoliuc I., care a solicitat repunerea în termen a apelului și casarea sentinței cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Apelantul a menționat că, contrar prevederilor legale, prima instanță a examinat cauza penală în lipsa inculpatului Apostoliuc I., sentința fiindu-i adusă la cunoștință acestuia în momentul reținerii, după ce anterior a fost anunțat în căutare. La fel, avocatul a menționat că instanța de fond greșit a individualizat pedeapsa prin neaplicarea art. 90 Cod penal, încălcând astfel inclusiv prevederile art. 7, 61, 75, 9 Cod penal și cele ale art. 384 și 385 Cod de procedură penală. Apelantul a evidențiat că instanța de fond urma să efectueze o analiză mult mai complexă și minuțioasă a personalității inculpatului urmărind în acest sens starea sa familială, comportamentul său în viața socială, înainte și după săvârșirea infracțiunii, ajungând la concluzia că pentru îndreptarea lui nu este necesară executarea efectivă a pedepsei, ci aplicarea instituției suspendării condiționate a executării pedepsei.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2018, pronunțată integral la 21 noiembrie 2018, apelul declarat de avocatul Fencovschi Eu. a fost admis, cu casarea parțială a sentinței din alte motive decât cele consemnate de apelant, cu pronunțarea unei noi hotărâri privind modul stabilit pentru prima instanță, prin care Apostoliuc I. recunoscut vinovat în baza art. 264¹ alin. (4) Cod penal a fost condamnat la 3 luni închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, celelalte dispoziții ale sentinței au fost menținute fără modificări.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a consemnat că instanța de fond a stabilit corect starea de fapt și de drept ce corespunde probelor din dosar, just încadrând acțiunile inculpatului în baza dispozițiilor din art. 264¹ alin. (4) Cod penal, însă pedeapsa pentru infracțiunea comisă de Apostoliuc I. este prea aspră, urmând a fi redozată de instanța de apel.

Reieșind din actele dosarului, s-a constatat că corect prima instanță a dispus judecarea acestei cauze în lipsa inculpatului, care potrivit încheierii Judecătoriei Edineț, (sediul Ocnița) din 01.08.2017 (f.d.78) a fost anunțat în căutare. Inculpatul a fost citat la

adresa de domiciliu indicată de dânsul din or. Dondușeni, str. Independenței nr. 1/1 ap.74, acesta fiind unicul domiciliu care figurează în materialele cauzei penale, astfel prima instanță întreprinzând toate măsurile în vederea citării inculpatului pentru participare la ședința de judecată și constatând neprezentarea acestuia, corect a dispus judecarea cauzei în lipsa lui, ceea ce nu este o încălcare procesuală, după cum consideră avocatul.

În partea stabilirii pedepsei, instanța a menționat că, în ședința instanței de apel fiind audiat după regula primei instanțe a declarat că recunoaște vina în comiterea infracțiunii incriminate și solicită o pedeapsă mai blândă.

Instanța a reținut că inculpatul Apostoliuc I. are familie și doi copii minori, soția inculpatului nu este angajată în câmpul muncii, dat fiind că fiul acestora necesită îngrijire permanentă. Mama inculpatului prezintă grad de dezabilitate de grad sever, iar tatăl acestuia este pensionar, fapt confirmat prin legitimația de pensionar (f.d. 108). Astfel, unica persoană aptă de muncă în familie este inculpatul. Pe de altă parte, instanța a mai reținut că inculpatul anterior a fost deja condamnat pentru comiterea unei infracțiuni similare. Totuși, pedeapsa de 6 luni închisoare este una prea severă și neproportională cu fapta comisă de acesta.

Totodată, instanța a considerat neîntemeiată afirmația avocatului Fencovschi Eu. referitor la faptul că la aplicarea pedepsei în privința inculpatului nu a fost individualizată corect pedeapsa sub aspectul aplicării în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal. În acest aspect, instanța de fond corect a ajuns la concluzia privind aplicarea în privința inculpatului a unei pedepse sub formă de închisoare fără suspendarea condiționată, cu stabilirea unei perioade de probațiune, întrucât instituția suspendării condiționate a pedepsei nu trebuie privită ca un avantaj acordat de lege, ci trebuie apreciată ca un mijloc preventiv de apărare socială care derivă din organizarea unei politici penale adaptate la realitatea socială concretă.

6. La 31 decembrie 2018, nefiind de acord cu soluția pronunțată de instanța de apel, avocatul Fencovschi Eu. acționând în numele inculpatului, a contestat cu recurs ordinar decizia solicitând casarea acesteia, cu remiterea cauzei la rejudecare.

În esență, în cererea depusă recurentul face trimitere la mai multe norme procesual-penale și din Convenția Europeană, care în opinia lui au legătură directă cu cauza deferită judecării, menționând că prima instanță i-a încălcat dreptul inculpatului de a fi prezent la judecarea cauzei îndreptate împotriva sa, iar instanța de apel nu a acordat atenția cuvenită acestei lacune și nu a remediat situația. În drept, potrivit art.2 §1 al Protocolului nr.7 al Convenției: *„1. Orice persoană declarată vinovată de o infracțiune de către un tribunal are dreptul să ceară examinarea declarației de vinovăție sau a condamnării de către o jurisdicție superioară. Exercițarea acestui drept, inclusiv motivele pentru care acesta poate fi exercitat, sunt reglementate de lege.”*

În privința termenului de atac, se menționează că decizia Curții de Apel Bălți din 07.11.2018 a fost pronunțată integral la 21.11.2018 în lipsa subsemnatului apărător - avocatul Fencovschi Eu. Astfel, actul judecătoresc contestat în mod redactat avocatul l-a primit prin scrisoare simplă la 30.11.2018, de aceea consideră că termenul prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală nu a fost omis.

În drept, apărătorul își fundamentează cererea pe prevederile art. 427 alin. (1) pct. 5) Cod de procedură penală.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință vizavi de recursul apărătorului, în care menționează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, deoarece este tardiv.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu actele cauzei, Colegiul Penal conchide asupra inadmisibilității acestuia, pentru următoarele motive.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

Din actele cauzei, se constată că avocatul Fencovschi Eu. acționând în numele inculpatului, la 31 decembrie 2018, a declarat recurs ordinar solicitând, repunerea în termen a recursului, casarea deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare. În argumentarea acestei cerințe, partea menționează că decizia Curții de Apel Bălți din 7 noiembrie 2018 a fost pronunțată integral la 21 noiembrie 2018 în lipsa subsemnatului apărător - avocatul Fencovschi Eu. Astfel, actul judecătoresc contestat, în mod redactat, avocatul l-a primit prin scrisoare simplă la 30 noiembrie 2018, de aceea consideră că termenul prevăzut la art. 422 Cod de procedură penală nu a fost omis.

În conformitate cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel.

Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context, se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Decizia instanței de apel, contestată de recurent, a fost pronunțată integral la 21 noiembrie 2018. Potrivit procesului-verbal al ședinței de judecată din 7 noiembrie 2018, la care a fost pronunțat dispozitivul deciziei instanței de apel, se constată că inculpatul și avocatul acestuia Fencovschi Eu. au fost prezenți. (f.d. 150 verso) Tot la această ședință părțile au fost înștiințate despre data pronunțării integrale a deciziei - 21 noiembrie 2018. Însă, la data nominalizată s-a prezentat doar inculpatul, acestuia fiindu-i înmănată copia deciziei integrale (f.d. 164), iar avocatul Fencovschi Eu. nu a fost prezent. Potrivit celor stipulate în art. 319 alin. (2) Cod de procedură penală, partea prezentă la un termen de judecată nu mai este citată pentru termenele ulterioare, chiar dacă va lipsi la vreunul dintre aceste termene.

Din economia acestei norme, se desprinde faptul că, dacă partea, cunoscând despre data următoarei ședințe, însă nu se prezintă la aceasta, consecințele neprezentării îi sunt

imputabile, iar despre rezultatele ședinței partea urmează să se documenteze individual.

Cele consemnate supra sunt subsecvente și speței date, adică faptul că apărătorul nu s-a prezentat la ședința de judecată la care a fost pronunțată integral decizia instanței de apel, nu îl absolvă de a declara în termenul de 30 zile, de la data pronunțării deciziei, recurs ordinar împotriva acesteia, odată ce a fost împruternicit în acest sens de către inculpat.

Prin scrisoarea anexată la fila dosarului 166, se confirmă că instanța de apel, la 22 noiembrie 2018, i-a expedit copia deciziei motivate și avocatului Fencovschi Eu.

Potrivit ștampilei de pe recursul apărătorului, se constată că acesta a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 9 ianuarie 2019 (f.d.180), fiind depus prin intermediul oficiului poștal la 31 decembrie 2018, adică cu depășirea vădită a termenului prevăzut de lege pentru declararea acestuia de 30 zile, care a expirat la 24 decembrie 2018.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza deferită judecării, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, partea fiind decăzută din dreptul de a exercita această cale de atac.

Relevante în acest sens sunt și unele aspecte ale principiului securității raporturilor juridice ce se conțin în hotărârea CtEDO din 05 iunie 2012 în cauza *Ghinea contra Moldovei*, unde s-a statuat că: „... *principiul egalității armelor, care reprezintă unul din elementele noțiunii mai largi a procesului echitabil – presupune că fiecare parte beneficiară de o posibilitate rezonabilă de ași prezenta cazul în condițiile, că nu ar pune-o într-un dezavantaj substanțial în raport cu cealaltă parte.*” Prin alte cuvinte, aplicarea regulilor referitoare la termenele limită este de natură să aducă atingere principiului egalității armelor în cazul în care părțile nu beneficiază de aceleași mijloace pentru a-și susține argumentele în fața instanței.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Fencovschi Eugeniu în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului Penal al Curții de Apel Bălți din 07 noiembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe Apostoliuc Ivan XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 3 aprilie 2019.

Președinte

Diaconu Iurie

Judecător

Catan Liliana

Judecător

Guzun Ion